

3. Gedragslessen geven met Lesson Study

Gedrag

Sui Lin Goei

Monique Nelen

Teamkracht in de SWPBS-school: Praktische tips voor veerkracht en geloof in het team

Begin met een gezamenlijke visie

- Formuleer als team wat jullie onder een positieve leer- en gedragsomgeving verstaan.

Gebruik teamdata

- Analyseer gedrags- en leerdata samen, bespreek patronen en vier successen.

Koppel teamkracht aan SWPBS

- Benoem teamafspraken expliciet binnen de 3-lagenstructuur van SWPBS.

Creëer ruimte voor reflectie

- Plan vaste momenten waarin teamleden successen en obstakels delen.

Ondersteun met leiderschap

- Schoolleiding versterkt teamkracht door erkenning, vertrouwen en gezamenlijke besluitvorming.

Zorg voor continuïteit

- Houd teamkracht levend door jaarlijks terug te koppelen, meten en vieren.

Opzet

- Kennismaken
- Korte toelichting
- Ingaan op vragen

Kennismaken

- Monique Nelen
  - PBS expert (coach, opleiden, onderzoek),
  - Windesheim Expertise Centrum PBS
  - Lectoraat Inclusieve Leeromgevingen
- Sui Lin Goei
  - Lector Inclusieve leeromgevingen
  - Expert Lesson Study
  - En vele dingen meer..

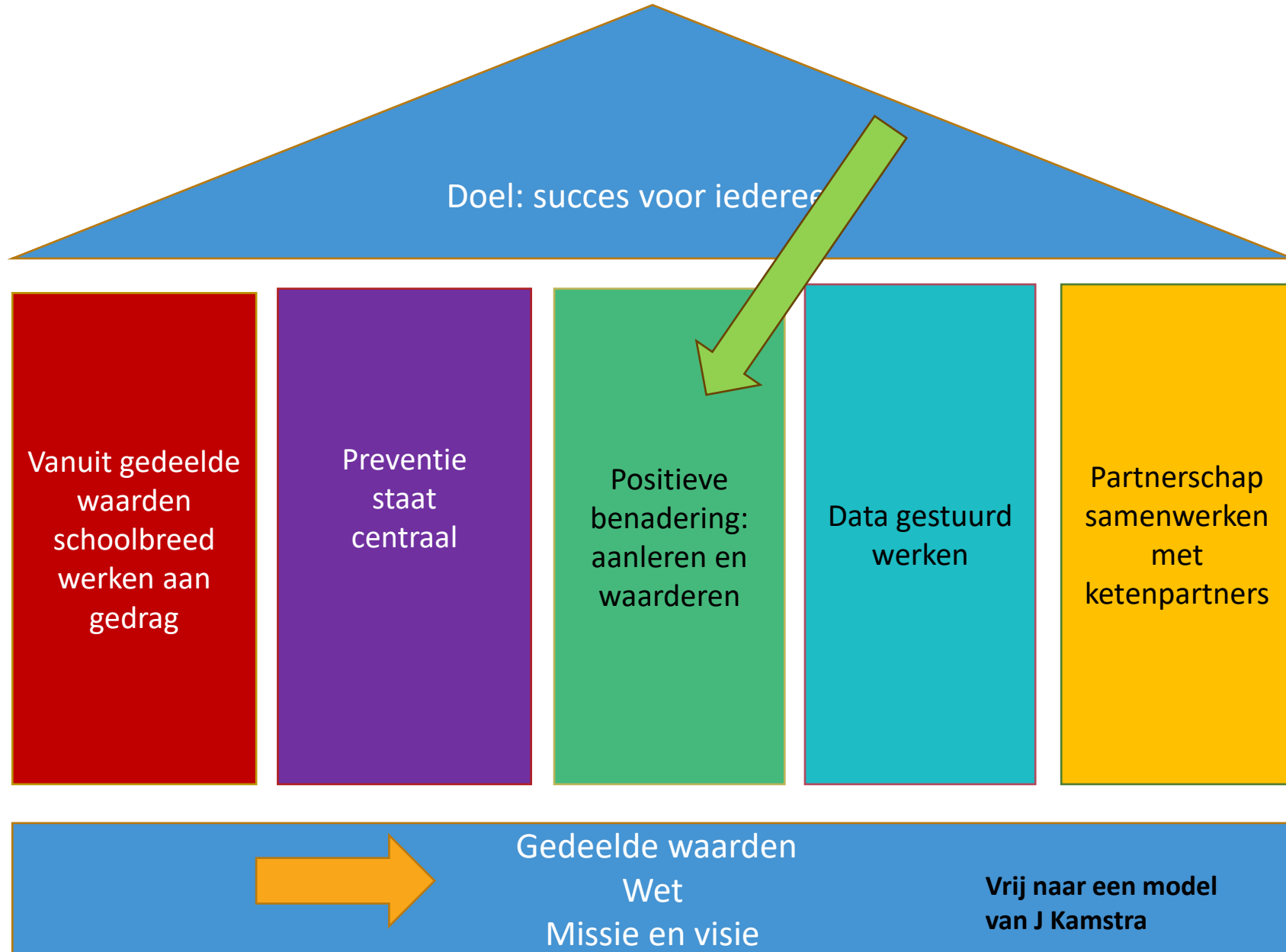

Wie zijn jullie?

- Waar werk je?
- Wat weet je?
- Wat zijn je vragen?

SWPBS : het huis als metafoor

Gedragslessen

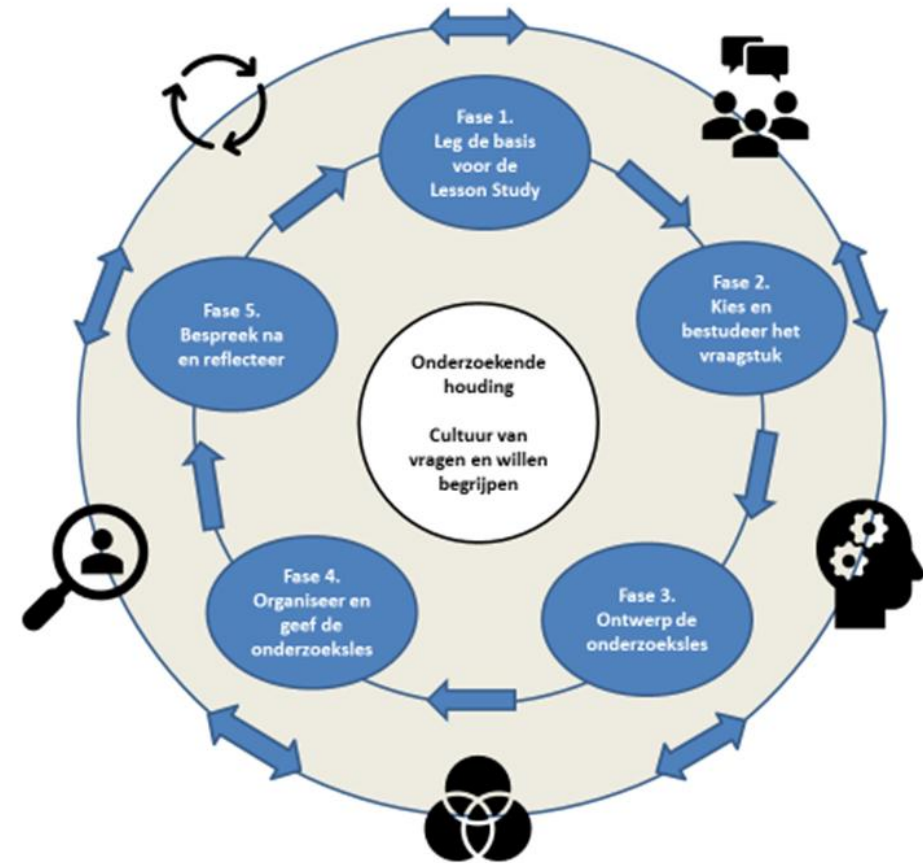
- Eén van de meest krachtigste elementen van SWPBS
- Structureel & nav incidenten
- Passend bij de doelgroep & context
- Door iedereen gegeven: teamkracht!
- Niet voor iedereen even makkelijk

Lesson Study en de five big ideas

(Goei et al., 2021)

1. Leren van leerlingen
2. Integratie kennis
3. Onderzoek eigen praktijk
4. Productieve samenwerking
5. Cyclisch en iteratief

1. Schoolteam:
ophalen vragen

2. Identificeren
lastige situaties.
Focus op de
leerling

Ontwerpen gedragsles,
casusleerlingen, interviews
voorbereiden

Uitvoeren bijgestelde
gedragsles

Uitvoeren gedragsinterventie
Bevragen leerlingen
Beeldopnames

Evalueren
proces

Bijstellen gedragsles

Post-lesson discussie adhv
beeldopnames

Pitch in
schoolteam

LS-G proces in vogelvlucht

- LS-G team: 4-6 leraren
- Lesgeven in gedrag: gedragsverwachtingen en waarden centraal
- Focus op Groen: waar loop je tegenaan?
- Data gestuurd
- Kies “voorbeeld leerlingen” o.b.v. piramide
- Voorspel het gedrag van de voorbeeld leerling
- Bedenk samen hoe je daarop kan reageren

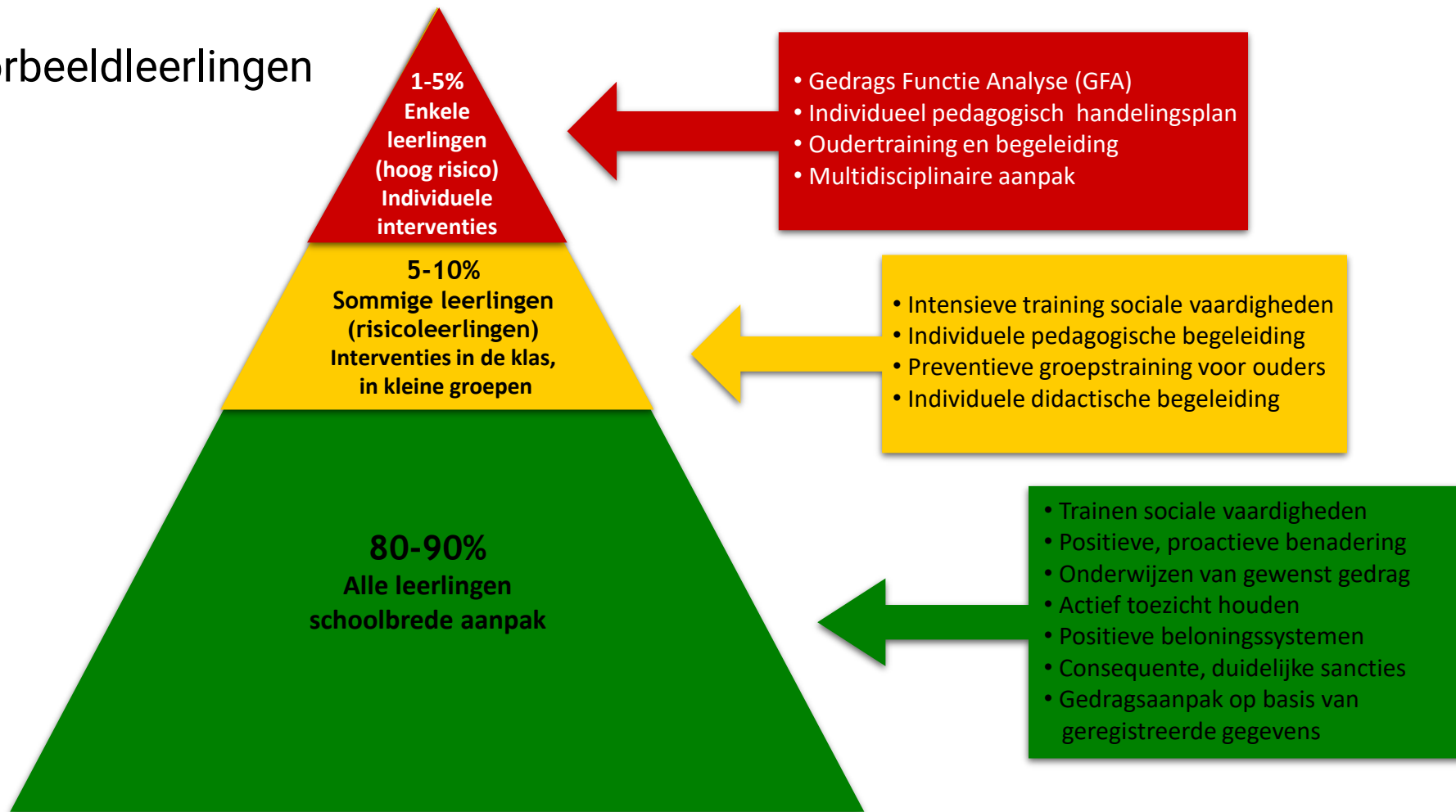

LS-G proces in vogelvlucht

- Voer de les uit (neem de les op)
- Bevraag de leerlingen
- Bekijk beelden
- Stel bij voor een andere klas of ontwikkelvervolgstappen
- Voer opnieuw uit (opnames)
- Evalueer les en proces

Voorbeeldleerlingen

Lesplan gedrag

Lesson Study team:

Groep:

Gedragsles: 1 / 2 / 3

Datum van de gedragsinterventie:

Onderzoeksvraag:

Lesdoelen van de gedragsinterventie voor de leerlingen (SMART):

Differentiatie lesplan voor 3 leerlingen

Beschrijf de ondersteuningsbehoeften van de voorbeeld leerlingen	Voorbeeld leerling A	Voorbeeld leerling B	Voorbeeld leerling C
	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3.

Voorbeelden

- Veel gekozen onderwerpen:
  - Klaar om te leren
  - Omgang met spullen/opruimen,
  - Zelfstandig werken -> leervaardigheden
  - Start van de les
  - Lesovergangen

Voorbeeld gedragsverwachting MBO

Verwachtingen

Ik ben optijd

Ik berg mijn
telefoon op

Ik heb de juiste
materialen bij me

Mijn jas en tas
liggen op de juiste
plek

Lesplan LS-G

- Groepjes van 3-4
- Bekijk het lesplan
- Vul samen de linker kolom in (de daadwerkelijke les)
- Kies 3 voorbeeld leerlingen uit 1 klas
- Bespreek hoe de eigen leraar denkt dat de leerling zal reageren op elk stapje van de les
- Bedenk samen wat de reactie van de leraar daarop zou kunnen zijn

Rol procesbegeleiders

- Begeleiden proces
- Tijdsbewaking
- Voorbeeldrol in het bevragen van elkaar
- Uitnodigen deelnemers elkaar te bevragen
- Stimuleren koppeling theorie aan de praktijk
- Gedrag (voorbeeld)leerlingen staat centraal
- Daarnaast: expertrol

Exploratief Lesson Study gesprek (Mercer, 1995): deelnemers ...

- Stellen elkaar vragen
- Reageren inhoudelijk op elkaar
- Spreken verwondering uit
- Onderbouwen hun interpretaties en conclusies
- Gebruiken bronnen (zoals literatuur, verzamelde gegevens vooraf en in de onderzoeksles
- Bouwen in gezamenlijkheid aan nieuwe kennis en inzichten
- Zijn constructief kritisch over elkaars inbreng
- Houden de onderzoeksvraag als leidraad: hoe draagt dit wat we nu bespreken bij aan (het zoveel mogelijk) beantwoorden van de onderzoeksvraag?
- Ervaren regelmatig frustratie of 'cognitieve' wrijving

Meer weten?

- [Lesson Study](#)
- Of de QR code

- [Lesson Study voor gedragsvraagstukken](#)
- Of de QR code

3 projecten

Lectoraat inclusieve en betekenisvolle leeromgevingen ism het Windesheim Expertise Centrum PBS:

1. LS-Gedrag in basisscholen die met SWPBS werken
2. LS-Gedrag voor startende leraren
3. LS-Gedrag in de opleiding van zij-instromers in het beroep leraar basisonderwijs

Resultaten onderzoek (Nelen et al., 2025)

- Meedoen aan LS-Gedrag draagt bij aan de professionele ontwikkeling van leraren
  - Leraren worden zich meer bewust van het gedrag van hun leerlingen en hun eigen gedrag
  - Vooral krachtig: samen ontwerpen (voorspellen gedrag voorbeeld leerling) en beelden bekijken
- Het geven van gedragslessen verbetert
- Toegevoegde waarde voor SWPBS scholen
- Tijdrovend
- Nadenken over vorm en samenstelling LS-Gedrag team

